

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is an author's version which may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/95067>

Please be advised that this information was generated on 2019-11-13 and may be subject to change.

Dienst studenten kerk 5 juni 2011

Homilie

Zoals ik in opening reeds zei, hebben christenen hun verhaal over Pinksteren en de wonderlijke nieuwe verstaansmogelijkheden die het geloof in de Verrezen Heer naar hun ervaring hebben gebracht, verstaan als de tegenhanger van het verhaal over Babel. Vanuit een christelijk perspectief is het verhaal over Babel veelal verstaan als het verhaal over de verstrooiing. Als je aandachtig leest en luistert vertelt het verhaal over Babel hoe we in mythische tijden, na de zondvloed, toen Noach nog 950 jaar leefde en alle mensen nog één taal spraken, uit de verstrooiing bijeen gekomen zijn. Dus vóór Pinksteren leefde er al een verhaal over ‘verzameld’ zijn, een verhaal over samenhang in één taal. Een verhaal dat een verklaring wil bieden voor het feit dat mensen vele talen spreken. Een soort “genetische” verklaring, een toelichting van de vele talen vanuit de verhalen over de oorsprong van de menselijke samenleving. Er staat: ‘Die toren zal ons beroemd maken en dan zullen we niet over de hele aarde verspreid raken’. Er zal een faam over de mensen ontstaan door die toren, en er zal samenhang komen omdat we rond de toren bij elkaar in een stad wonen. Er zal een faam over ons ontstaan, zeiden de mensen. We zouden tegenwoordig zeggen: we zullen samen een verhaal hebben over onze identiteit. Zo doen mensen, dat maakt hen tot mensen, vertelt de story van Genesis, in een soort ‘genetische’ verklaring van het feit dat er vele talen zijn.

Waarom is die faam, dat verhaal, een verhaal over ‘hoogmoed’ geworden? Waarom wordt Babel vaak verbeeld, in afbeeldingen zoals dat op ons liturgieblad, als een actie van mensen die door God als hoogmoed werd beschouwd en die door God bestraft is door ‘spraakverwarring’? Het verhaal geeft er geen aanleiding toe. Er staat slechts dat God, kijkend naar de mensen, bij zichzelf dacht: wat ze nu doen is nog maar het begin. Alles wat ze nog van plan zijn ligt nu binnen hun bereik. Ja, inderdaad, ook God verstond zijn schepping, zijn genesis. Er was, vertelt de story, aanvankelijk één taal en één volk van mensen. Ergens en ooit is er verbeeld – in afbeeldingen als die op ons liturgieblad - dat we de faam om mensen te zijn, dienen te verstaan als hoogmoed. Maar het verhaal vertelt alleen maar – in een onopgesmukte overgang van de vertelling – dat God de mensen verspreid heeft en vele talen en spraakverwarring heeft teweeggebracht. Het is een verklarende mythe en deze mythe maakt geen gewag van straf voor hoogmoed. In het hebreuws is er een woordspeling mogelijk tussen de naam Babel en het werkwoord ‘balal’, verwarring brengen. Een verklarende mythe met een woordgrapje.

Waarom dan hoogmoed als verklaring en daarmee een kwalijke morele beoordeling van het feit dat als we zo door gaan, alles binnen ons bereik zal liggen? Ook in de vroege zestiende eeuw dichtte in het toenmalige Venetië Ficino datzelfde vermogen om alles te realiseren wat we nastreven, aan mensen toe en zag het ook toen als kenmerk van ons geschapen zijn, als kenmerk van onze genesis.

We komen hier bij elkaar in het licht van Pinksteren, in het licht van de wonderlijke nieuwe verstaansmogelijkheden die het geloof in de Verrezen Heer heeft gebracht naar de ervaring van de eerste generaties christenen. De faam van de mensen, het verhaal over onze nieuwe identiteit, is in dat licht een verhaal over een nieuwe identiteit, beter: over een identiteit anders. Het is de faam die de geschiedenis en het lot van Jezus’ dood en opstanding heeft opgeroepen. Onze

wereld in een ander perspectief. Dus ook onze taal in een ander perspectief. De verschillen blijven. Maar het licht dat daarop schijnt, is anders. Alsof er een tweede genesis ons is overkomen.

‘Maar er was daglicht
Alle dagen, wat er ook gebeurde,
Alsof wij liepen
Over een onzichtbaar weefsel
Boven de afgrond gespannen,
Dat niet scheurde’.

De taal is dat weefsel, de taal is als een weefsel, een weefsel met vele draden, een weefsel met schering en inslag, een weefsel dat voorkomt dat we in de afgrond donderen, in chaos, in een wereld van vóór de schepping. De taal is een schepping van Gods wijsheid, waardoor we niet in chaos terugvallen. In het licht van de geschiedenis van Jezus’ dood en opstanding zijn er bij de scheringdraden enkele andere te zien, verhalen waarin lijden even wordt opgeschort, verhalen waarin mensen samen het lijden dragen. Zo vertelt het Pinksterverhaal ervan alsof er een tweede genesis ons is overkomen.

Het Pinksterverhaal en het Babelverhaal omspannen samen als het ware de mythische oorsprong van onze mensengeschiedenis en het meest hoopvolle perspectief op de toekomst ervan. ‘Nooit hoorden wij andere stemmen dan de onze’, zongen we. We blijven doorgaan met het aan elkaar doorvertellen van verhalen. Daarom zei ik in het welkom dat we altijd met velen zijn, bekende gezichten en onbekende, altijd met velen. Zo kennen wij onze eigen wereld, onze eigen moderne wereld die druk en vaak overbevolkt is, een stad met altijd ruimte tekort, tijd met altijd uren te weinig, de straat waar (meestal) geen minuut stilte bestaat.

Daarom is er hier tijd voor een verhaal, plek voor een gebed, naar binnen kijken, een draad vinden in je leven die bij dat weefsel hoort. Daarom blijft het ook als het ware na Pinksteren goed om te blijven lezen in een oud verhaal dat ons werd doorverteld, een verhaal over de stad Babel, de ‘eerste stad’, de plek waar we stopten met rondtrekken, de eerste plek waar we vastigheid hebben gezocht, in een land zonder klok, een tijd zonder grenzen, een moment waarop alles nog binnen ons bereik lag..

Daar en altijd daarna heeft God naar ons omgekeken, vooral in verhalen waarin lijden even wordt opgeschort of mensen het samen dragen.

Zo moge het zijn.